

Anti - Pestprotocol Liduinaschool

Voorwoord:

Onze school is Vreedzaam, een plek waar kinderen leren om nu in het klein en straks in het groot, een actieve en positieve bijdrage te leveren aan de (multiculturele) samenleving. Wij vinden dat onderwijs óók betekent kinderen te helpen vormen tot 'een goed mens'.

Want iedereen mag er zijn, ongeacht verschillen in uiterlijk, achtergrond, religie, opvattingen, sekse en competenties. Samen worden tot wie je bent. Dit betekent met respect en vertrouwen met elkaar omgaan, waarbij we onze verantwoordelijkheid nemen voor wat we doen. We hebben elkaar nodig en leren samenwerken.

Onze vreedzame school is een leefgemeenschap, waar kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waar kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Deze sociale en emotionele vaardigheden hebben kinderen nodig om samen de school tot een plezierige plek te maken. Er heerst een positief werkklimaat en de leerlingen zijn actief, zorgzaam en initiatiefrijk. Ook de samenleving is gebaat bij burgers die zich verantwoordelijk opstellen, die vaardig en vreedzaam omgaan met verschillen en conflicten.

Kinderen hebben een rol in de school bijvoorbeeld als mediator of in de leerlingenraad. De klas en de school worden zo een oefenplaats voor actief en democratisch burgerschap.

Jaarlijks komen in de school de volgende thema's aan bod:

We horen bij elkaar – groepsvorming

We lossen conflicten zelf op – conflicthantering

We hebben oor voor elkaar – communicatie

We hebben hart voor elkaar – gevoelens

We dragen allemaal een steentje bij – verantwoordelijkheid

We zijn allemaal anders - diversiteit

Pesten is een probleem dat ook binnen onze school continu onze aandacht verdient. 'Vreedzaam' is een goed gestructureerd middel om het pestgedrag minimaal te houden en te helpen oplossen.

Daarom letten we er goed op en bespreken we incidenten in het team, met de betrokken leerlingen en zo nodig met ouders. Samen zoeken we naar een oplossing.

Vanuit de thuissituatie kunnen ouders helpen om pestgedrag te beperken. Stimuleer uw kind om erover te praten. Informeer de school zo precies mogelijk wat er tussen wie gebeurd is. Wij zullen hier serieus en discreet mee omgaan.

Inhoud:

1. Waarom een anti-pestprotocol?
2. Achtergrondinformatie.
  - Wat verstaan wij onder pesten?
  - Kenmerken van de pester, de meelopers en de gepeste.
  - Signalen die wijzen op pestgedrag.
3. Op welke wijze wordt op onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?
4. Hoe wordt er gehandeld in situaties, waarin pestgedrag wordt gesignaleerd?
5. Evaluatie

1. Waarom een anti- pestprotocol?

We vinden het belangrijk dat kinderen zich in onze school veilig voelen en thuis voelen. Wij streven naar een ontspannen, prettige en open sfeer, waarin kinderen zich gerespecteerd voelen en ervaren dat er voor iedereen de nodige aandacht is. Zo'n werksfeer wordt ook wel pedagogisch klimaat genoemd. Het is een basisvoorwaarde voor het bereiken van goede leerresultaten en een positieve persoonlijke ontwikkeling. Een belangrijk kenmerk hiervan is dat kinderen zich veilig voelen.

Ook binnen onze school komen er situaties voor waarin kinderen zich onzeker, ontevreden, jaloers of achtergesteld voelen. Er wordt een slachtoffer gevonden, er worden meelopers gevonden. De basis voor een pestsituatie is gelegd en kan opgestart worden. Pestgedrag kunnen en willen we niet ontkennen.

Met dit protocol willen we pestgedrag aanpakken en voorkomen. We maken het gedrag en de rollen die erbij horen bespreekbaar. Het is onderdeel van het Sociale veiligheidsplan van school, welke onderdeel is van TWijs.

Vanuit 'Vreedzaam' zijn de schoolregels en groepsafspraken duidelijk zichtbaar in alle klassen van onze school. Ze worden regelmatig met de kinderen besproken en gelden ook in de gangen (waar de schoolregels ook terug te vinden zijn), de algemene ruimtes en het schoolplein.

De basisregels van onze school zijn:

- Iedereen hoort erbij.
- Ik luister naar een ander.
- Ik ben eerlijk.
- Ik praat aardig over een ander.
- Ik doe een ander geen pijn.
- Ik ben verantwoordelijk voor mijn gedrag.

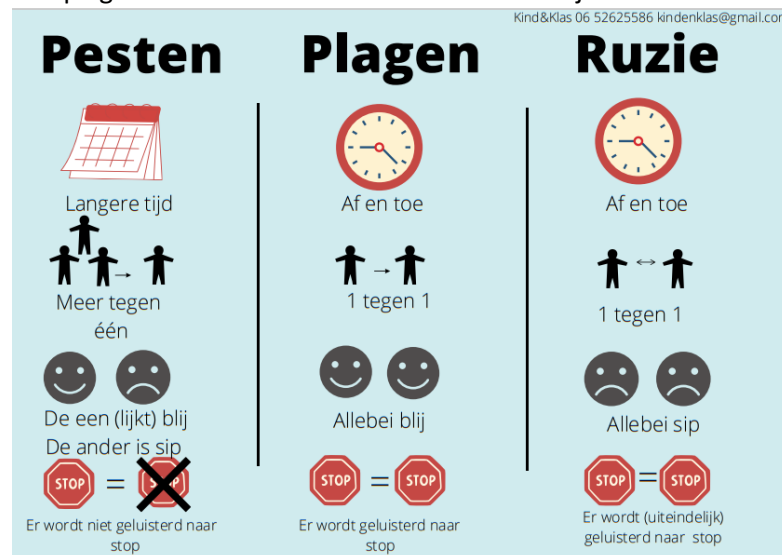
Dit anti- pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Het pestprotocol vormt een plan van aanpak voor het voorkomen, signaleren en remediëren van pestgedrag.

2. Achtergrondinformatie.

Wat verstaan wij onder pesten?

Pesten en plagen is niet hetzelfde. De verschillen zou je zo aan kunnen geven:

<u>Plagen:</u>	<u>Pesten:</u>
Is van korte duur of tijdelijk.	Gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig.
Is onschuldig en spontaan en kan gepaard gaan met humor.	Bewust iemand kwetsen of kleineren.
Speelt zich af tussen gelijken	Machtsverschil tussen pester en gepeste.
Meestal 1 tegen 1	Meestal een groep tegen 1 slachtoffer.

Een definitie van pesten op school luidt als volgt:

“Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van een of meer leerlingen, die niet meer in staat zijn zichzelf te verdedigen.”

Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven.

Belangrijk is altijd te checken bij een kind of het iets als plagen of pesten ervaart.

Kenmerken:

Niet alle kinderen die de kenmerken van het slachtoffer vertonen worden gepest en ook niet alle kinderen die veel van de kenmerken van de pester vertonen, pesten. Toch is uit onderzoek gebleken dat bij pesters en slachtoffers bepaalde kenmerken opvallen.

Mogelijke kenmerken van de pester en de meelopers:

Er bestaat verschil tussen de leider(s) en de meelopers. De echte pester neemt bij het pesten het initiatief en de meelopers doen mee met het pesten, maar doen dit met andere motieven. De meelopers pesten mee, omdat ze bang zijn dat ze anders zelf slachtoffer worden. Door mee te doen denken zij bij de groep te horen.

Mogelijke kenmerken van de pester:

- Het kind is mondiger en lichamelijk sterker dan het slachtoffer.
- Het kind kijkt neer op het slachtoffer.
- Het kind reageert agressief.
- Het kind denkt dat zijn pestgedrag hem stoerder maakt bij de andere groepsleden.
- Pesten zet het kind hoger op de hiërarchische ladder.

Mogelijke kenmerken van de gepeste:

- **Anders** – Het kind is anders dan de andere kinderen. Denk aan uiterlijk, kleding, herkomst, gedrag, manier van praten ed.
- **Gevoelig** – Het kind is gevoelig voor pestgedrag. Vaak gaat het om passief, angstig, of volgbaar gedrag.
- **Sociale vaardigheden** – Het kind heeft moeite met sociale vaardigheden.
- **Hulpeloos** – Het kind blijkt fysiek en verbaal niet zo sterk te zijn en kan of durft de pester niet van zich af te houden.

Signalen die wijzen op pestgedrag:

Door het goed observeren van kinderen in verschillende onderwijsleer- en spelsituaties kan pesten al in een vroeg stadium worden gesignaleerd. Er wordt dan op gepaste wijze ingegrepen.

Mogelijke signalen voor het herkennen van een gepest kind:

- Kinderen kunnen het gevoel hebben dat ze niets goed doen.
- Kinderen die gepest zijn voelen zich soms heel alleen.
- Schoolresultaten worden opeens slechter.
- Het gaat minder goed op school.
- Gepeste kinderen zijn soms bang om naar school te gaan.
- Als er groepjes worden gekozen blijft dit kind als laatste over.
- Kinderen zijn bang om nieuwe vrienden te maken.
- Ze voelen zich somber.
- Gepeste kinderen gaan op den duur geloven wat de pesters over ze zeggen.

Mogelijke signalen voor het herkennen van een kind dat pest:

- Het kind wil altijd de baas zijn en vindt het moeilijk om vrienden te maken of samen te werken.
- Het kind verdraagt geen kritiek.
- De pester kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen.
- Het kind vindt het moeilijk wanneer grenzen worden aangegeven.

- Het kind is regelmatig brutaal tegen een zwakker iemand. Dat kan een kind en/of een volwassenen zijn.

Mogelijke signalen voor het herkennen van pestgedrag in de klas:

- Er is een ongezellige sfeer in de klas.
- Sommige kinderen halen slechtere cijfers, omdat ze het niet leuk meer vinden in de klas.
- Klasgenoten voelen zich schuldig. Ze vinden dat ze iets tegen het pesten zouden moeten doen, maar durven dit niet omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.

3. Op welke wijze wordt er op onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?

Ter voorkoming van pestgedrag zijn in onze school de volgende maatregelen genomen en hanteren we de volgende werkwijzen:

- I. We hanteren duidelijke schoolregels en groepsafspraken. Deze worden met de leerlingen besproken. In groep 1 t/m 8 hangen deze regels en afspraken duidelijk zichtbaar in het lokaal en op de gang. De groepsafspraken worden volgens de leidraad van 'Vreedzaam' opgesteld.
- II. Positief gedrag wordt benoemd en beloond. Vanuit 'Vreedzaam' noemen we dit het geven van een opsteker.
- III. In kringgesprekken en lessen "Sociaal-Emotionele vorming", wordt vanuit 'Vreedzaam' gericht aandacht besteed aan hoe je met elkaar omgaat en hoe je een oplossing kunt zoeken voor pestgedrag.
- IV. In alle groepen wordt wekelijks een les sociaal-emotionele vorming gegeven, d.m.v. het programma van 'Vreedzaam'.
- V. We informeren ouders over het programma van 'Vreedzaam' door het sturen van nieuwsbrieven. Door ouders aan het begin van het schooljaar te vertellen over 'Vreedzaam' tijdens de informatieavond of informatiebrief.
- VI. Leerlingen van groep 7 en 8 worden opgeleid tot mediator. Na een training van 3 bijeenkomsten ontvangen zij een diploma. Volgens vast rooster lopen zij, samen met de leerkracht, buiten tijdens de pauzes van groep 3 t/m 8. Mediatoren zijn opgeleid om volgens vast protocol kinderen te helpen met het oplossen van een conflict. Ook buiten de pauzes om kan hun hulp ingeschakeld worden.
- VII. Tijdens de pauzes op het schoolplein is er toezicht. We hanteren duidelijke gedragsregels en afspraken.
- VIII. Twee keer per jaar wordt bij alle leerlingen van groep 5 t/m 8 een veiligheidsthermometer afgenomen. Deze veiligheidsthermometer kan voor de leerkracht reden zijn om opnieuw aandacht te besteden aan de regels en afspraken.

4. Hoe wordt er gehandeld in situaties waarin pestgedrag wordt geconstateerd?

Er zijn verschillende manieren om het pesten aan te pakken. Binnen onze school hebben wij ervoor gekozen om te werken met "De oplossingsgerichte pestaanpak" (OPA).

Bron: Van gedragsregulering naar opvoeding: Leo Pauw. 2014.

Deze aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB'er) en leerlingen: eerst met de gepeste leerling alleen, vervolgens met een zorgvuldig

samengestelde groep leerlingen inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen en noemen we “Steungroep”.

Het idee achter deze aanpak is dat er een beroep wordt gedaan op het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep. Door niet te beschuldigen, maar door empathie op te roepen en iedereen als potentiële oplosser van het probleem te zien, worden de positieve krachten in zo’n groep gestimuleerd.

Deze aanpak past goed binnen de principes van ‘Vreedzaam’; leerlingen betrekken bij het probleem, de positieve invloed van leeftijdsgenoten benutten en verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar hebben.

De aanpak:

Stap 1:

Een gesprek met het slachtoffer door de leerkracht of IB’er. Het doel van het gesprek is informatie te krijgen over de beleving van het slachtoffer, de namen van de betrokkenen, niet-betrokkenen en leerlingen die wel vriendelijk zijn tegen het slachtoffer.

Samen stellen zij de steungroep samen. Dit is een groep van vijf tot acht leerlingen. In deze groep zitten meelopers, pesters en “toeschouwers”.

Stap 2:

Zo snel mogelijk na het gesprek met het slachtoffer volgt een gesprek met de steungroep, zonder het slachtoffer. Dit gesprek kent 4 fasen:

- Fase 1: Het probleem wordt aan de groep uitgelegd.
- Fase 2: Gedeelde verantwoordelijkheid. Iedereen kan helpen het beter te maken voor de gepeste.
- Fase 3: De groep komt met ideeën om ervoor te zorgen dat het slachtoffer zich veiliger gaat voelen.
- Fase 4: De leerkracht draagt de verantwoordelijkheid over aan de groep en geeft hen vertrouwen.

Vervolgens gaat de groep meteen aan het werk. Zij steunen en helpen de gepeste leerling gedurende de dag. Indien nodig nemen de leden contact op met de leerkracht.

Na een week komt de steungroep opnieuw bij elkaar. Onder leiding van de IB’er of leerkracht vertellen zij hoe het gaat.

Stap 3:

Na het gesprek met de steungroep heeft de IB’er/leerkracht ook een gesprek met de gepeste leerling. Nagegaan wordt of het beter is gegaan.

Stap 4:

Een week daarna is er een tweede gesprek met de leden van de steungroep. Dit keer met iedereen individueel. Tijdens dit gesprek wordt gesproken over de bijdrage die iedereen geleverd heeft.

De leerkracht observeert gedurende de gehele periode en zal wanneer dit nodig is de steungroep en/of de gepeste leerling eerder bij haar nemen voor een gesprek.

In de meeste gevallen is na deze periode het pesten afgelopen. Indien nodig volgen er meer gesprekken met de steungroep en de gepeste leerling.

Ouders van pester en slachtoffer worden, van bovenstaande, op de hoogte gebracht en gehouden. Dit gebeurt, zodra de leerkracht op de hoogte is van het pesten. De leerkracht kan dan het plan van aanpak en het verloop daarvan met de betrokken ouders bespreken. De leerkracht maakt een aantekening in het leerlingdossier van Parnassys bij pester en gepeste.

5. Evaluatie:

Dit pestprotocol is op 25 september 2024 door team, directie en MR vastgesteld en zal ieder jaar geëvalueerd worden.